

EL PROJECTE *A BALL FOR ALL*

Francisco Javier Ponseti Verdaguer

José Manuel Bermejo Díaz

Jaume Cantallops Ramón

Elisa Sánchez Romero

Elias Mastoras

Alexandre Garcia-Mas

RESUM

Aquest treball pretén donar a conèixer el projecte *A ball for all*,¹ un projecte finançat per la Unió Europea que s'està implementant a Grècia, Turquia i Espanya i, més concretament, a centres educatius de les Illes Balears. Es descriu com a través de l'esport i, en particular, el futbol per a invidents, es pot formar en valors com l'empatia i el respecte als diferents infants de les nostres Illes.

RESUMEN

Este trabajo pretende dar a conocer el proyecto *A ball for all*, un proyecto financiado por la Unión Europea que se está implementando en Grecia, Turquía y España y, más concretamente, en centros educativos de las Islas Baleares. Se describe cómo a través del deporte y, en particular, el fútbol para invidentes se puede formar en valores como la empatía y el respeto a los diferentes niños de nuestras Islas.

INTRODUCCIÓ

Es fa evident que l'accés al dret a l'educació per part de persones amb discapacitat visual és un tema de controvèrsia a nivell social i legal. Així i tot, les seves repercussions són fàcils de preveure quan es reconeix que l'educació és la via adequada per aconseguir la inclusió en altres àrees com la social i la laboral (Padilla, 2011).

Avui dia hi ha 1.200 milions de persones amb discapacitat que representen el 15 % de la població mundial. Les persones amb discapacitat tenen més mals resultats sanitaris, menys èxits educatius, menys participació econòmica i més taxes de pobresa que les persones sense discapacitat.

Es presenta una gran oportunitat amb aquest projecte de treballar diferents àmbits. Segons Sánchez (2018), en primer lloc, a l'àmbit acadèmic s'han de plantejar totes les mesures educatives d'accés pertinents per aconseguir els aprenentatges. En segon lloc, a l'àmbit social, l'alumnat amb discapacitat no pot trobar l'alumnat amb qui desitjaria estar. Finalment, a l'àmbit personal aquest tipus d'alumnat presenta alguns obstacles quant a situacions noves. Serà fonamental el paper de tota la gent participant per tal de superar aquests entrebancs.

1. Disclaimer EU: Finançat per la Unió Europea. Els punts de vista i opinions expressats són, tanmateix, els de l'autor o els autors únicament i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea. Ni la Unió Europea ni l'autoritat que concedeix l'ajuda no poden ser considerades responsables d'aquestes.

Hi ha un repte global per incloure els alumnes amb discapacitat visual a la matèria d'Educació Física a les escoles ordinàries d'educació formal i als clubs esportius d'educació no formal. L'alumnat amb discapacitat visual no participa al mateix nivell que els companys vidents en esdeveniments esportius, en educació física, en educació no formal, de manera informal i en equips mixtes.

El paper positiu de l'esport en la inclusió social, la cohesió i el diàleg intercultural a través del poder dels seus valors sempre ha estat àmpliament reconegut. La combinació de l'esport amb les activitats i l'educació dels alumnes sol marcar la diferència, ja que els joves voluntaris poden aprofitar millor el potencial educatiu de les activitats esportives practicades d'acord amb el valor educatiu del bon exemple, el respecte dels principis ètics universals i fonamentals i la responsabilitat social.

Específicament amb el futbol per a invidents, aquest ha tingut una evolució exponencial des de 1996. Va començar com a activitat no reglada i amb caràcter lúdic per a centres específics per a joves amb discapacitat visual i, actualment, és un dels esports més practicats dins aquest col·lectiu (Gamonaes, 2017).

QUÈ ÉS EL PROJECTE A BALL FOR ALL?

A ball for all és un projecte europeu d'inclusió social, finançat per la Unió Europea, orientat a les persones amb discapacitat visual. Elias Mastoras és el principal referent i promotor d'aquest projecte, fundador de l'ONG Youthorama i l'actual president de Futbol per a Cecs d'IBSA per al període 2021-2025. El Comitè Esportiu de Futbol d'IBSA és responsable del desenvolupament del futbol per a persones cegues i amb diversitat visual, incloses les regles i les regulacions.

Imatge 1. Pilota sonora del projecte A ball for all.

La concreció del projecte a Espanya se centra a les Illes Balears a través de la gestió i coordinació de la Universitat de les Illes Balears (UIB), més concretament a través del grup GICAFE (Grup d'Investigació en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport).

La combinació de l'esport en l'educació dels alumnes sol marcar la diferència, ja que permet als alumnes cooperar, treballar la cohesió, el respecte, l'empatia i el diàleg intercultural a través dels seus valors. Es parteix de la idea que junts podem canviar les vostres vides. A més, l'activitat física repercuteix de manera positiva en l'estat de salut i ajudarà a millorar el benestar mental dels nens amb discapacitat visual i sense a través d'activitats inclusives.

Aquest projecte respon a aquesta necessitat global d'incloure els alumnes amb discapacitat visual a l'Educació Física a les escoles, a l'educació formal i, en general, als clubs esportius d'educació no formal. Va dirigit als següents grups:

- Infants i joves cecs o amb discapacitat visual, les seves famílies i escoles.
- Grups mixts —per a persones amb discapacitat visual i vidents— en entorns d'educació formal i no formal (temps lliure), per fomentar activitats inclusives per a tothom.

Els nens amb discapacitat visual no poden veure una pilota, però la poden sentir. Per això, s'ha creat la primera pilota mini futbol del món per a nens cecs, que sona quan la mous, de manera que tots els participants poden jugar. La màgia de la campanya «Una pilota per a tots» és aquesta pilota de futbol lleugera, que té campanes a l'interior i que no es pot comprar a una botiga: només es pot donar a nens o joves cecs o amb discapacitat visual i a les seves escoles.

Imatge 2. Logotip representatiu del projecte
A ball for all.

COM ES DU A TERME EL PROJECTE?

Aquest projecte proporciona una eina per a totes les escoles públiques i els clubs esportius inclusius del món on els alumnes amb discapacitat visual assisteixen junts amb l'objectiu de la inclusió. La proposta innovadora del mini futbol per a invidents patentat per a tots els alumnes és la resposta.

S'estableix una xarxa d'escoles dels països del consorci que promouen els valors de l'esport per a tothom amb l'ús del material educatiu que proporciona el projecte. S'utilitzen eines esportives inclusives d'educació formal i no formal, que es poden traslladar no només a l'àrea d'Educació Física, sinó que s'abordarà de forma interdisciplinària, amb la finalitat de destacar la importància que adquireix la col·laboració en l'educació integral d'alumnes entre els 5 i 18 anys.

És un projecte de 18 mesos de durada entre socis de Grècia, Turquia i Espanya. Es realitza una mentoria a cada país per tenir persones formades en la temàtica i, a la vegada, es va realitzant un treball de sensibilització cap a la diversitat visual amb l'alumnat dels centres educatius participants, per culminar amb 3 esdeveniments locals amb 1.000 participants a cada país.

És obert a totes les entitats i centres educatius que, de forma indirecta o més directa, tinguin una relació entre l'àmbit educatiu, social i esportiu.

Imatge 3. Representants de les entitats participants amb el rector de la UIB.

Tot i que en els punts posteriors s'entrarà amb més detall en el desglossament de les tasques i accions que configuren el projecte, per a l'esdeveniment final, els participants han de formar equips de dos nens per experimentar diferents tipus d'activitats físiques amb la utilització de la pilota sonora, promovent tant la diversitat física, com el treball en equips mixts. Aquests equips poden representar escoles, entitats, famílies, etc. Tots els membres de cada equip hauran de ser cecs o tenir els ulls embenats durant les tasques que es vagin realitzant.

El material inclusiu (situació d'aprenentatge) s'utilitzarà primer a Espanya, després es traslladarà actualitzat a Turquia i, finalment, superant qualsevol possible dificultat a Grècia. La durada total serà de tres dies i els esdeveniments s'enriqueixen amb tallers experimentals paral·lels per treballar l'empatia cap a les persones amb discapacitat visual.

Algunes de les accions rellevants a destacar són:

- S'actualitzarà el mapeig general de les escoles i clubs esportius inclusius a què assisteixen alumnes amb discapacitat visual juntament amb persones vidents.
- Es dissenya un kit de difusió dels esdeveniments locals europeus.
- S'organitzarà una formació de famílies amb fills amb discapacitat visual i els seus companys de classe per trencar les barreres de participació en esdeveniments esportius unificats.
- Es realitzaran 30 tallers a 30 escoles i clubs esportius inclusius del grup objectiu als quals assisteixen alumnes amb discapacitat visual juntament amb persones vidents, per fomentar la participació.

- S'identificaran bones pràctiques en el desenvolupament d'activitats esportives inclusives, a partir de casos en què s'han aconseguit actituds positives, especialment les referides a l'aprenentatge cooperatiu i a la inclusió d'alumnes amb discapacitat.
- S'investigaran i avaluaran després de les intervencions a les escoles, els clubs esportius, la formació a les famílies i els tres esdeveniments locals europeus per poder seleccionar aquelles accions i pràctiques més significatives.

OBJECTIUS DEL PROJECTE

A nivell internacional el projecte presenta els objectius següents:

1. Establir una xarxa d'escoles dels països del consorci Espanya, Grècia i Turquia perquè promoguin els valors de l'esport per a tothom amb l'ús del paquet educatiu del nostre projecte (situació d'aprenentatge).
2. Oferir als nens amb discapacitat visual d'entre 5 i 18 anys participar en esdeveniments locals de futbol unificat dissenyats específicament per a ells a diferents ciutats europees.
3. Preparar i dur a terme amb èxit tres esdeveniments esportius amb 3.000 participants als tres països del consorci.
4. Actualitzar la cartografia de les escoles dels països del consorci a les quals assisteixen alumnes amb discapacitat visual juntament amb alumnes vidents, així com clubs esportius i fomentar la màxima participació als tres esdeveniments esportius.
5. Produir i donar 1.000 innovadores mini pilotes de futbol per a cecs i màscares per a tapar-se els ulls, perquè els alumnes puguin gaudir del seu dret a jugar als esdeveniments locals europeus.
6. Engagar un curs educatiu accessible en línia a HOP, la plataforma d'aprenentatge en línia basada en Moodle creada per als Centres de Recursos SALTO de la UE, en tots els idiomes del consorci per a l'aprenentatge electrònic.
7. Incorporar (seguint certs criteris) 30 mentors i 300 joves voluntaris de tots els membres del consorci per a les necessitats del projecte, formats a partir de l'eina en línia.

L'objectiu principal del projecte *A ball for all* a Espanya (Illes Balears) és potenciar en els nostres infants els valors de l'empatia i la solidaritat amb les persones amb discapacitat visual a través de la pràctica d'activitats inclusives de caràcter multidisciplinari (lingüístiques, motrius i manipulatives).

ELS CENTRES EDUCATIUS I LES ENTITATS PARTICIPANTS A LES ILLES BALEARS

Una vegada s'ha produït la fase de difusió del projecte a diferents centres educatius de les Illes Balears, la participació és la següent:

- CC Corpus Christi
- CEIP Es Pont
- CEIP Felip Bauçà
- CEIP Gabriel Vallseca
- CEIP Gaspar Sabater
- CEIP Inspector Doctor Comas i Camps
- CC Jesús Maria
- CC La Purísima
- CEIP La Soledat
- CEIP Mestre Colom
- CEIP Nova Cabana
- CEIP Pere Casasnovas
- CC Pius XII
- CEIP Poeta Villangómez
- CEIP Pràctiques
- CEIP Santa Isabel
- CC Santa Teresa
- CC Santo Tomás de Aquino
- CEIP Son Oliva
- CEIP Tresorer Cladera
- CEIP Vialfàs

D'aquests centres mencionats, hi participen 70 mestres de primària de diferents especialitats. Respecte a la participació de l'alumnat, ha estat superior a l'esperada inicialment i s'aproxima als 1.571 nens entre 3r i 6è de primària.

Després de contactar amb diferents entitats col·laboradores, la UIB posa en marxa la concreció del projecte amb la participació dels organismes següents:

- Fundació ONCE
- Direcció General d'Esports
- Direcció General de la Primera Infància, Atenció a la Diversitat i Millora Educativa
- Institut Municipal de l'Esport
- Federació d'esports adaptats de les Illes Balears
- Fundació Miquel Jaume. Palma Futsal
- Pollença i Port FC

ACTIVITAT FORMATIVA (VOLUNTARIAT I MENTORIA)

Seguint com a punt de referència un dels objectius generals referits a la introducció d'un curs educatiu en línia, els responsables del projecte donen l'oportunitat de formar-se en cursos de voluntariat i mentoria.

La temàtica que ha estructurat el curs relacionada amb el curs de voluntariat és la següent:

- Mòdul 1. Introducció. Programa de formació dirigit al voluntariat
- Mòdul 2. Esport i desenvolupament
- Mòdul 3. Desenvolupament personal, comunicació i treball en equip a través de l'esport
- Mòdul 4. Beneficis de l'activitat física per a la salut física i mental. El concepte de discapacitat visual; aspectes claus
- Mòdul 5. Activitats esportives inclusives per a persones amb discapacitat visual. Programa educatiu
- Mòdul 6. Dissenyant programes i accedint a finançament
- Mòdul 7. Captació de voluntaris i promoció d'esdeveniments

Respecte al temari dissenyat per a la formació de mentor és el següent:

- Mòdul 1. Introducció, entrenament de mentors
- Mòdul 2. Mini futbol per a cecs i innovació
- Mòdul 3. Mentors nacionals
- Mòdul 4. Cronologia
- Mòdul 5. Activitats

Cada mòdul, tant de la part de formació de voluntariat com de mentoria, disposa d'un qüestionari de satisfacció que ha d'omplir el participant. A més, l'aula digital disposa de recursos audiovisuals i una escala d'avaluació de la càrrega percebuda dirigida a familiars de persones amb ceguesa.

TEMPORALITZACIÓ DEL PROJECTE A ESPANYA (ILLES BALEARS)

Diferenciarem cinc fases en el desenvolupament del present projecte:

Fase 1 (març del 2024):

- Presentació del projecte a les entitats i centres educatius participants
- Formació/presentació de la situació d'aprenentatge a les escoles participants
- Entrega de material didàctic als centres participants (pilotes sonores, situació d'aprenentatge i antifàços)

Fase 2 (març a juny del 2024):

- Desenvolupament de la situació d'aprenentatge als centres educatius
- Visites als centres per a treballar la sensibilització cap a la diversitat visual a càrrec d'una mestra de suport i persona amb ceguesa
- Formació de voluntaris i mentors a través d'una formació semipresencial

Fase 3 (juny del 2024):

- Recollida el material escolar elaborat en els diferents centres educatius i que proposa la situació d'aprenentatge

Fase 4 (octubre del 2024):

- Esdeveniment esportiu: activitats esportives inclusives i presentació del material realitzat en els centres educatius. La posada en pràctica del projecte tindrà una activitat final el 24 d'octubre de 2024. En aquesta data tots els centres educatius i entitats participants es congregaran en una diada a les instal·lacions esportives de Son Moix amb la intenció de convocar 1.000 persones. En aquesta trobada s'exposaran tots els productes finals realitzats pels centres educatius a banda d'oferir multitud d'activitats relacionades amb la temàtica sobre la discapacitat visual.

Fase 5 (novembre del 2024 a juny del 2025):

- Avaluació de la transferència i l'impacte del projecte amb la recopilació de propostes de millora i de futur

DESCRIPCIÓ GENERAL DE LA SITUACIÓ D'APRENENTATGE: PODEM JUGAR SENSE EL SENTIT DE LA VISTA?

Els professors referents del GICAFE duen a terme la posada en pràctica del projecte amb el disseny d'una situació d'aprenentatge que treballa tots els aspectes plasmats al projecte *A ball for all*.

Es presenta per a poder ser treballada de forma interdisciplinària a cinc àrees curriculars: català, castellà, medi, plàstica i educació física. L'àrea vertebradora és l'educació física. Amb ella, l'alumnat viurà reptes i situacions de vertadera empatia amb les persones amb discapacitat visual.

De forma esquemàtica, es presenta la temporalitat proposada per a les diferents àrees implicades, considerant fonamental la flexibilitat i disponibilitat de cada centre per ajustar-la a les seves necessitats i particularitats.

1. Llengua Catalana / Llengua Castellana

- Entenem què és la diversitat visual: visita al centre d'una mestra de suport i persona amb ceguesa. Es visualitza un vídeo («El color de les flores»), que explica la discapacitat visual i amb preguntes obertes a tot el grup classe es donen respostes i reflexions. Posteriorment, es desenvoluparà de forma més concreta com és aquesta visita per plasmar com es realitza el treball de sensibilització.

2. Llengua Castellana

- Coneixem el braille: Amb un abecedari de mostra amb braille, l'alumnat farà una composició de paraules i missatges.

3. Coneixement del Medi

- El braille a la nostra vida: es farà un mural de classe amb imatges, notícies i altres informacions del braille a la nostra vida.

4. Llengua Castellana

- Associació de paraules: es crearà una dinàmica en què l'alumnat haurà d'associar paraules clau sobre la diversitat visual i la definició possible. Aquesta activitat prepara el Passa-paraula posterior.

Imatge 4. Activitat realitzada a l'àrea de llengua castellana per a conèixer i practicar el Braille.

5-6. Educació Artística

- Creem les nostres pròpies ulleres amb visió reduïda: amb el material ofert per la Fundació ONCE, elaborem les nostres ulleres de visió reduïda.

7, 8 i 9. Educació Física

- Experimentem amb privadesa sensorial: l'alumne, amb totes les mesures de prevenció d'accidents, practica les diferents possibilitats motrius que se li proposen.

10. Llengua Castellana

- Passa-paraula final: en petits grups realitzem el Passa-paraula amb les definicions apreses.

11. Reflexió final

- Dinàmica de foli giratori (treball cooperatiu): els diferents grups de 4-5 persones contesten la pregunta: «Ha canviat el vostre parer sobre les persones amb diversitat visual?». Aquesta última sessió la pot protagonitzar qualsevol mestre, encara que es recomana que la faci la persona referent de cada centre.

VISITA ALS CENTRES EDUCATIUS D'UNA MESTRA DE SUPORT AMB CEGUESA: ENTENEM QUÈ ÉS LA DIVERSITAT VISUAL

S'ha considerat oportú destacar aquesta activitat d'inici de la sensibilització, ja que als centres educatius està funcionant molt bé i ha tingut una molt bona acollida i resultats, tant per l'alumnat com pels mateixos mestres i famílies de les escoles.

Els objectius de la sessió inicial de la situació d'aprenentatge són:

- Trencar estereotips entorn de la discapacitat visual.
- Donar resposta a l'alumnat a tots els dubtes que puguin tenir sobre la diversitat visual.
- Donar a conèixer les necessitats de les persones amb discapacitat visual en les diferents habilitats de la vida diària.
- Generar en l'alumnat valors d'empatia cap al col·lectiu de persones amb diversitat (cognitiva, física, sensorial, etc.), en general.
- Sensibilitzar l'alumnat sobre la importància de valorar petites coses de la vida que captem a través dels sentits.

La xerrada té una durada aproximada d'una hora, subjecta a la flexibilització que permeti l'horari de cada centre i de la participació i necessitats de cada grup. El plantejament és el mateix com a base tenint en compte el curs, l'edat i el context de l'alumnat.

Imatge 5. Mestres acompanyant na Rocío Álvarez, persona que realitza la xerrada de sensibilització a l'alumnat dels diferents centres educatius participants.

La sessió es divideix en tres blocs:

En el **primer bloc**, la mestra es presenta utilitzant una projecció Canva com a suport visual i comentant algunes de les seves aficions (viatjar, practicar esport, recitar poesia i la música), després parla del que fa en el seu dia a dia. Com tothom: cuinar, jugar amb la seva filla, fer la compra, anar a treballar... En aquest bloc fomenta la participació preguntant els interessos de l'alumnat, comentant els seus i cercant així un clima de confiança i connexió amb els participants.

En el **segon bloc**, la mestra genera un dubte sobre ella. «Tinc una cosa especial, a veure si endevineu què pot ser...» i els planteja tres opcions que ells llegiran:

- Soc campiona d'escacs a Balears.
- Soc cega des de fa sis anys.
- Tinc un compte a Instagram especialitzat en cuina amb més de cent mil seguidors.

Els nens fan un debat sobre l'opció que pensen que és la veritable i argumenten els motius. Una vegada els diu l'opció veritable, parlen sobre la ceguesa, la baixa visió i com realitza totes les activitats de la seva vida diària.

En aquest bloc l'alumnat pregunta lliurement tots els dubtes i ella també els planteja a ells promovent la reflexió, com per exemple:

- Com creieu que llegeixo?
- Com creieu que travesso el carrer?

Durant les explicacions mostra llibres en braille, un comandament per a activar els semàfors, etc.

En el **tercer bloc**, realitzen junts una activitat pràctica, amb l'objectiu que siguin conscients de la importància de valorar les petites coses de la vida que fem gràcies als sentits. Es reparteix una targeta de color a cada nen on escriuen una oració d'alguna cosa que els agradi gaudir a través d'un sentit diferent de la vista. Per exemple:

- M'agrada sentir el so de les ones de la mar.

Imatge 6. Imatge 6. Aportacions de l'alumnat envers «coses que els agrada gaudir amb un sentit diferent de la vista».

- M'agrada el gust del gelat de pistatxo.

Mentre escriuen sonen dues cançons de fons: «Protagonistes», de Pau Vallvé, i «Here comes the sun», de The Beatles.

Finalment, es posaran algunes frases en un mural, al voltant de la frase «Coses excepcionals de la vida».

LA PROPOSTA DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ FÍSICA

El treball amb persones amb diversitat visual requereix que s'atenguin una sèrie de pautes que facilitaran la feina:

- Conèixer i respectar les característiques individuals i específiques dels alumnes amb discapacitat visual.
- Conèixer les dificultats d'aprenentatge més comunes ocasionades per les deficiències visuals i les pautes a seguir per corregir-les.
- Adaptar i ajustar els ajuts de manera individual.
- Ajudar a superar pors i resistències.
- Oferir seguretat física i afectiva.
- Oferir experiències positives als participants.
- Crear un clima emocional favorable.
- Ser empàtics.
- Treballar a nivell cognitiu, motriu i afectiu.
- Adaptar els ritmes, la velocitat i la intensitat.
- Fer comprensibles les tasques.
- Oferir metes individuals i grupals.
- Comptar passos per calcular distàncies.
- Jugar, sentir i escoltar la pilota.
- Controlar la pilota de peu a peu.
- Oferir metes individuals i grupals.
- Treballar en grups reduïts (equips, parelles).
- Cohesionar el grup.
- Adquirir i aprendre la importància de valors com la tolerància, la companyonia, la solidaritat i l'esforç.

A continuació, presentem l'eina educativa de suport per desenvolupar la proposta d'activitats a l'assignatura d'Educació Física. Ha estat aprovada, qualitativament, per l'Institut Hellènic de Política Educativa, on es va presentar de manera exhaustiva, i ha estat aprovada pel Ministeri d'Educació per a totes les escoles, ordinàries i especials, i per a tots els nivells educatius.

És important introduir el terme diversitat visual als nens. Sabem que, teòricament, no es pot entendre el concepte, ja que cap de nosaltres no s'ha posat mai al lloc de l'altre. La sensibilització és una activitat que forma part de la cultura

inclusiva i promou la creació d'actituds positives de respecte, solidaritat, valoració i tolerància davant la diversitat, i això ajudarà a fomentar la convivència i a desenvolupar l'empatia i acceptació.

És recomanable que, en acabar les sessions, es faci una reflexió de les vivències que experimentin els alumnes, per tal de reconduir totes les opinions perquè l'experiència sigui realment educativa. Per això, és necessari desenvolupar i crear l'empatia dels nens i, per extensió, dels adults (mestres, famílies i tutors).

Proposem 15 activitats/jocs a desenvolupar, que es troben detallats al material complementari que s'entrega als centres participants. El suggeriment és fer cinc activitats triades per a cadascuna de les tres sessions. A mode de síntesi indiquem el nom d'aquestes tasques.

- Exercici 1, «Caminar i córrer en tàndem»
- Exercici 2, «Laberint cec»
- Exercici 3, «Línia cega»
- Exercici 4, «Mans a dalt»
- Exercici 5, «Bitlles a cegues»
- Exercici 6, «Penal de 6 metres amb els ulls embenats contra el porter vident amb guies darrere de la porteria»
- Exercici 7, «Tir de penals dobles amb els ulls embenats amb companys d'equip»
- Exercici 8, «Golf amb peus cecs en equips»
- Exercici 9, «El pont»
- Exercici 10, «Molí cec»
- Exercici 11, «Goalball»
- Exercici 12, «Tres en ratlla en tàndem»
- Exercici 13, «Bola de números»
- Exercici 14, «Dues línies»
- Exercici 15, «Recta numèrica de persones cegues»

Imatge 7. Alumnat practicant activitats de sensibilització a l'àrea d'educació física (reconeixement de companys).

Imatge 8. Alumnat practicant activitats de sensibilització a l'àrea d'educació física (pilota sonora).

EL DISSENY UNIVERSAL D'APRENENTATGE (DUA) PER AFAVORIR LA INCLUSIÓ

Algunes de les mesures afavoridores del DUA que s'utilitzaran en la situació d'aprenentatge presentada són:

- La personalització dels aprenentatges en casos determinats.
- L'organització flexible de les sessions segons les necessitats de cada grup aula i centre i segons els diferents ritmes d'aprenentatge. És a dir, la seqüència de sessions que oferim és orientativa i es pot adaptar.
- Avaluació formativa i formadora (avaluació inicial, processual i final).
- Els processos d'acció tutorial.

Aspectes de rellevància a tenir en compte dins de la situació d'aprenentatge:

- Entorns d'aprenentatge inclusius i experiències enriquidores per a tot l'alumnat
- Donar resposta a la variabilitat
- Detecció i superació de barreres d'accés i participació
- Aprenents experts
- Procés constant de reflexió de la pràctica

UNA GUIA D'AJUDA PER A LES FAMÍLIES DE NENS AMB DISCAPACITAT VISUAL

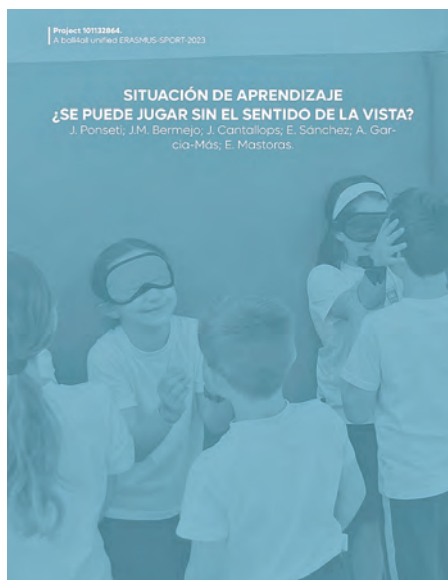
Seguidament es mostra, de forma sintètica, l'índex de la guia elaborada per a intentar acompanyar i assessorar les famílies que tenen nens amb diversitat visual.

1. Què trobaré en aquesta guia?
 - a. Objectius
2. Totes les famílies necessiten ajuda!
 - a. Preguntes que tota família es fa respecte dels fills amb discapacitat visual
 - b. Entenent els desafiaments dels nens amb discapacitat visual
3. Com podem ajudar el nostre fill?
 - a. Beneficis psicològics
 - b. Des del punt de vista educatiu
 - c. Activitat física i esportiva
 - d. Consideracions generals
4. Com es poden ajudar les famílies a si mateixes?
5. L'esport: tot són beneficis
 - a. Beneficis per als nens
 - b. Beneficis per a les famílies

6. El significat i els beneficis de l'activitat física i esportiva adaptada
7. Descobrint el futbol per a nens amb discapacitat visual: un món de possibilitats
 - a. El projecte *A ball for all unified*: fets, reptes i beneficis
8. Navegant per les dificultats i superant les pors
9. Observacions finals
10. Bibliografia

CONCLUSIONS I PROPOSTES DE FUTUR

- Una vegada avaluada i valorada la trobada de l'octubre de 2024, el grup de treball es podria plantejar donar una major difusió a nivell estatal, proposant diferents jornades a d'altres comunitats autònomes.
- Tot el material que s'ha donat estarà disponible per a qualsevol centre que vulgui seguir amb la iniciativa.
- S'entregaran 400 llibres de la situació d'aprenentatge a totes les escoles de primària i secundària de les Illes Balears de forma gratuïta (pilotes, antifàços i el llibre).
- L'esdeveniment final ja s'ha fet a Grècia i Turquia amb 1.000 persones i a Mallorca es durà a terme dia 24 d'octubre al Palau Municipal d'Esports de Son Moix amb la presència de tots els centres educatius, entitats col·laboradores, voluntaris, mentors i famílies. S'hi esperen un total de 2.000 persones.
- El que posem més en valor d'aquest projecte és la gran transferència social que s'ha pogut aconseguir.
- El projecte complet té una durada de 18 mesos i acaba el juny de 2025: ja es treballa en una guia de bones pràctiques, una guia per a famílies sobre el benestar emocional i l'avaluació de l'impacte i de la transferència que ha tingut als centres educatius i a la societat.

Imatge 9. Portada de la situació d'aprenentatge que s'entregarà als centres educatius (en edició).

Imatge 10. Accés a la pàgina web del projecte *A ball for all*.

REFERÈNCIES

Gamonales, J. M. (2017). *Fútbol para personas ciegas y con deficiencia visual. Un mundo sin descubrir*. Universidad de Extremadura (Ed.). Catálogo de investigación Joven en Extremadura (149-151).

Padilla, A. (2011). «Inclusión educativa de personas con discapacidad». *Revista Colombiana de Psiquiatría*, 40 (4), 670-699.

Sánchez, J. A. (2018). «Experiencia de un alumno con discapacidad visual en el sistema educativo español». *Revista de Educación Inclusiva*, 11 (2), 117-138.

